

Bohoslužby - Veľká Noc 2009

- 9.4. 2009** : **ZELENÝ ŠTVRTOK PÁNOVEJ VEČERE**
: sv. omša na Pamiatku Pánovej večere o **19.00**
: celonočné bdenie s Ježišom v Getsemani
- 10.4 2009** : **VEĽKÝ PIATOK SLÁVENIE UTRPENIA A SMRTI PÁNA**
: Krížová cesta v kostole o **10.00**
: obrady Veľkého piatku o **15.00**
: začiatok Novény ku sviatku Božieho milosrdenstva
: možnosť adorácie pri Božom hrobe do **21.00**
- 11.4. 2009** : **BIELA SOBOTA**
: celodenná poklona pri Božom hrobe so začiatkom
o **8.00 so spoločnou modlitbou posvätného čítania**
: **Veľkonočná vigília o 20.00**
- 12.4. 2009** : **VEĽKONOČNÁ NEDEĽA PÁNOVHO ZMŔTVYCHVSTANIA**
: ranná sv. omša o 8.00 so svätením veľkonočných pokrmov
: slávnostná farská veľkonočná sv. omša o **10.30**
- 13.4. 2009** : **VEĽKONOČNÝ PONDELOK**
: sv. omše o **8.00 a 10.30**
- 18.4. 2009** : **VEĽKONOČNÁ SOBOTA**
: zakončenie prípravnej Novény ku sviatku Božieho milosrdenstva
- 19.4.2009** : **NEDEĽA BOŽIEHO MILOSRDENSTVA**
: slávnostné sv. omše ku cti Božieho milosrdenstva o **8.00 a 10.30**

Vydavateľ: Farský úrad Závod, zastúpenie: Peter Mášik

Šéfredaktorka: Ivana Potočňáková

Redaktori: Elena Chovanová, Peter Vrablec, Eva Hanzlíková, Veronika Chvátalová

Adam Potočňák, Jarmila Černá, Hana Gajdová, Lucia Klimentová,
Zlatica Hajdinová, Richard Hollý, Alena Pavelková,

Technickí redaktori: Peter Chovan, Elena Chovanová

Jazyková kontrola: Anna Mäsiarová - toto vydanie neprešlo jazykovou úpravou

Tlač: Tlačiareň LUNA, Moravský sv. Ján

Svitanie

Číslo 1/2009

Ročník 8:

Časopis farnosti sv. Michala Archanjela v Závode

Čas bahniatok

Zima tento rok nie a nie skončiť. Všetci sme už boli plní očakávania slnečnejšieho a teplejšieho počasia, ale oblaky, vietor, dážď a zima nás sprevádzali počas celého marca. Rovnako v prírode sa prichádzajúca jar dala registrovať len z malých náznakov. Krdle sťahovavých vtákov, najmä husí, sú v našich končinách neklamným znakom konca zimy, či skôr prichádzajúcej jari. Na našej oblohe sa objavili začiatkom marca a niektoré mali aj tisíce jedincov.

Iným známym symbolom obnovujúceho sa života v prírode sú bahniatka. Aj preto je to na Slovensku prakticky jediný znak – symbol Kvetnej nedele. Keďže palmy ani olivy, ktorými vítali Ježiša jeruzalemčania, u nás nemáme, prinášame si v tento deň do chrámu čerstvo rozkvitnuté vetvičky z vrb. Bahniatka ako symbol Kvetnej nedele, ktorá predchádza Veľkému piatku a Veľkonočnej nedeli. Tri dni Kristovho života, ktoré vydávajú svedectvo o tom, ako rýchlo sa dokáže meniť verejná mienka. Ako ľahko je človek manipulovateľný. Včera, a o to viac dnes, v čase masmédií každého druhu.

Stáť na strane Kristovho evanjelia nielen vtedy, keď z toho plynú nejaké výhody a keď to robí väčšina, ale aj vtedy, keď to vyžaduje ísť proti prúdu názorovej väčšiny a priťahuje začudovaný či až posmešný pohľad druhých. Ale pri tom všetko predsa nestratiť úctu k tým inak zmýšľajúcim, ale ani sa nezlomiť ich tlaku a nepridať na ich stranu. To prežíval Pán na kríži, to vyjadrujú jeho úžasné slová: Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia.

S istotou vieme, že cez Veľký piatok kráčame k Veľkonočnej nedeli, kedy sa definitívne ukáže skrze Kristovo zmŕtvychvstanie pravda kresťanského náboženstva. Svitanie veľkonočného rána bolo svedkom najvýznamnejšej udalosti ľudských dejín. V toto ráno ľudstvu svitlo na nové časy. Aj pre nás. Pre každého, kto uveril v Krista a verne s ním v živote kráča. Toho už nikdy svetlo tejto rannej zory neopúšťa a vyháňa zo srdca duchovnú tmú a chlad nelásky.

Svitanie je aj názov nášho farského časopisu. Pomenovali ho tak pátri zmŕtvychvstanci, ktorí pôsobili v našej farnosti. Keďže ich patronátnym sviatkom je Veľká noc – deň Kristovho zmŕtvychvstania, pomenovali časopis podľa tej časti dňa, kedy sa ono odohralo.

Po trojročnej prestávke opäť svitá Svitaniu na lepšie časy. Rozhodli sme sa obnoviť jeho vydávanie, s túžbou aby každoročne vyšli štyri čísla. Je tu zapálená a šikovná redakčná rada, ktorá sa poteší každému novému členovi či prispievateľovi. Svitanie chce prinášať predovšetkým informácie o živote našej závodskej farnosti, ale aj o živote našej bratislavskej diecézy a tak trochu aj Cirkvi na Slovensku a vo svete. Objavia sa v ňom články o histórii našej farnosti, články s evanjelizačným a katechetickým poslaním.

Nebudú chýbať ani kultúrne informácie a detské okienko s názvom Svitaníčko. Nájdete v ňom slová, ktoré túžia priniesť do vašich srdc stretnutie so Slovom.

Vyjsť do prírody, začať s výsevom v našich záhradkách či zjednodušiť náš šatník, s tým všetkým sme museli počkať až na apríl, až do kvetnej nedele. Aj na nové číslo Svitania bolo treba čakať tri roky. Pevne verím, že to bude stať za to!

Spolu s redakčnou radou vyprosuje a prajeme všetkým našim čitateľom, aby sa svetlo veľkonočnej rannej zory počas tohtoročných sviatkov Veľkej noci dostalo do ich duší.

Peter Mášik

Zo života farnosti

Pastoračné centrum BOŽIEHO MILOSRDENSTVA v Závode Napĺňanie vízie .

Písal sa december , roku 2004 , keď náš pán farár, Peter MÁŠIK , prišiel s víziou, že v obci Závod vybuduje pastoračné centrum . Ambíciou a poslaním tohoto centra bolo , vytvoriť pre obyvateľov obce Závod dôstojný priestor na pastoračné , kultúrne ,spoločenské a vzdelávacie aktivity. Toto centrum malo vzniknúť prestavbou a rekonštrukciou rodného domu Mons. ThDr. Jozefa Vrableca a jeho brata , otca biskupa Mons. ThDr. Štefana Vrableca , našich najvýznamnejších rodákov. Túto odvážnu víziu začal postupne a trpezlivo naplňovať. Po odkúpení objektu začali v januári roku 2005 práce na projektovej dokumentácii objektu , ktoré boli dokončené v apríli 2005 a následne prebehlo stavebné konanie. V máji 2005 bolo vydané stavebné povolenie a začal sa dlhý a namáhavý proces prestavby a rekonštrukcie zdevastovaného objektu. Objektu z ktorého malo vzniknúť niečo, čo malo naplniť spomínané ambície a vízie. Bol to namáhavý vyčerpávajúci zápas o financie, ľudské pochopenie a pomoc. Postupne si túto myšlienku a víziu začalo osvojovať čoraz viac ľudí , čo sa začalo priaznivo prejavovať na prístupe a pomoci ľudí. Práce s menšími aj väčšími prestávkami pokračovali. Tento proces vyvrcholil v roku 2008 , kedy bol objekt dokončený do takej podoby, že mohol byť na hody , t.j. na sviatok sv. Michala Archanjela, patróna obce vysvätený a odovzdaný do užívania. Objekt bol za prítomnosti širokej verejnosti slávnostne vysvätený otcom biskupom, Mons. ThDR. Štefanom Vrablecom a našim pánom farárom, Petrom Mášikom / otcom myšlienky Pastoračného centra BOŽIEHO MILOSRDENSTVA / a slávnostne odovzdaný do užívania. Skončila sa tak prvá etapa budovania pastoračného centra , nakoľko je v pláne dobudovať aj podkrovné priestory. Pastoračné centrum je funkčné , v tejto dobe už žije svojím životom a postupne sa naplňuje vízia pre ktorú bolo budované. Bohu vďaka za toto dielo.

22.03.2009

Pavol Žák.

Do Medžugorja prúdia veľké zástupy pútnikov z celého sveta túžiace pocítiť živú prítomnosť našej Nebeskej Matky Kráľovnej pokoja. Do tohto pútnického miesta ležiaceho v Bosne Hercegovine sme putovali 21. júna 2006 pri príležitosti osláv 25. výročia prvého zjavenia Panny Márie deťom Mirjane, Márii, Ivanovi, Ivanke Vické a Jakovovi.

Je to miesto vypočutých prosieb, zázračných uzdravení tela i duše, hlbšieho pochopenia viery v Boha, miesto mnohých obrátení, vypočutých volaní pre kňazské a rehoľné povolania a nekonečných darov Božích milostí.

Putovali sme dvoma autobusmi spolu s pútnikmi zo Skalice a jej blízkeho okolia, sprevádzaní našim duchovným otcom. Cesta na pútnické miesto bola náročná vzhľadom na veľké letné horúčavy, ale s modlitbou na perách, spievaním mariánskych piesní a počúvaním duchovného slova sa náš cieľ približoval rýchlejšie. V doobedňajších hodinách 22. júna 2006 nás privítalo slnkom zaliate Medžugorje. Ubytovaní sme boli v súkromných domoch v rôznych častiach farnosti. V poobedňajších hodinách sme

sa v peknom prostredí miestneho parku zúčastnili stretnutia s vizionárkou Máriou Pavlovič, ktorá nám svojimi svedectvami priblížila zjavenia Panny Márie, opisovala krásu našej Nebeskej Matky, nehu, pokoj a láskavé srdce otvorené pre každého kajúcnika, ktorý sa v pokore k nej utieka. Deň sme zavřšili účasťou na slávnostnej sv. omši na veľkom otvorenom priestranstve pri kostole sv. Jakuba.

Kamenistá hora Podbrdo je miestom prvých zjavení Panny Márie. Nasledujúci deň sme zavřtali na túto horu a s ružencom v rukách sme prechádzali jednotlivé tajomstvá sv. ruženca. Panna Mária je nám liekom na každú biedu, posilou v našej slabosti a bránou do neba.

V príjemne osviežujúcom chlárku malého lesíka „Školy Panny Márie“ sme si vypočuli prednášku Slovenky Terezy Gažiovej, pôsobiacej v Medžugorí „O podmienkach dobrého kresťanského života, o sile modlitby sv. ruženca, o zjaveniach a posolstvách Panny Márie“. Večerná sv. omša bola radostným stretnutím sa s eucharistickým Spasiteľom.

Pešia púť „Pochod mieru“ 24. júna 2006 z neďalekej dedinky do Medžugorja priniesla so sebou aj istú obeť. V letnej horúčave sme prešli asi pätnásť kilometrov. Každý kút tejto namáhavej, no krásnej cesty nás posilnil nielen fyzicky, ale aj duchovne.

Veľkým duchovným zážitkom bolo prejsť krížovú cestu posiatu kamením na vrchol hory Križevac. Ešte za úsvitu, keď sa prvé ranné lúče predierali spomedzi hôr, naše prvé kroky viedli na horu plnú Božích milostí.

Poobede sme navřtívili komunitu Cenacolo, v ktorej sa liečia mladí ľudia rôznych krajín z drogovej závislosti. Oslovili nás svedectvá mladých mužov zo Slovenska, ktorí s Božou pomocou opäť nachádzajú samých seba. Prednášku oživili kultúrnym vstupom aj rehoľné sestry pôsobiace v komunite.

V tento deň sme zavřšili našu púť v Medžugorí účasťou na slávení Eucharistie na voľnom priestranstve pri kostole sv. Jakuba.

Celodenný pobyt pri Jadranskom mori začal slúžením sv. omše nášho duchovného otca na Makarskom pobreží. Vlny nekonečného mora boli pre nás príjemným osviežením a ukončením púte, ktorá bola krásnym duchovným zážitkom, na ktorý nemožno zabudnúť.

Veríme, že púť v Medžugorí prenikla naše srdcia pokojom, urobila nás lepšimi a šťastnejšími z nového duchovného poznania spôsobenom v tichom spočinutí v živej prítomnosti našej Nebeskej Matky Kráľovnej pokoja.

Alena

Posolstvo Panny Márie Kráľovnej pokoja z 25. júna 2006:

„Drahé deti!

S veľkou radosťou vo svojom srdci ďakujem vám za všetky modlitby, ktoré ste v týchto dňoch obetovali na moje úmysly. Vedzte, milé deti, neoľutujete ani vy, ani vaše deti. Boh vás obdarí veľkými milosťami a dosiahnete večný život. Som blízko pri vás a ďakujem všetkým, ktorí počas týchto rokov prijali moje posolstvá, uviedli ich do života a rozhodli sa pre svätosť a pokoj. Ďakuje vám, že ste prijali moje pozvanie!“

KRÍZA

pohľadom jedného z mnohých

Slovo „kríza“ je asi najviac používaným slovom dneška. Je to najdôležitejšia téma vo všetkých médiách, a to nielen pre politikov, ale pre celú spoločnosť. V jej tieni sú prírodné katastrofy, vojnové konflikty a všeobecne akékoľvek iné udalosti na celom svete. Dokonca moje deti hovoria, že v škole na niektorých hodinách počúvajú výklad o kríze a o jej následkoch.

Zo slova „kríza“ sa stáva fenomén, s ktorým je každý denne konfrontovaný, ktorému sa snaží každý porozumieť a ku ktorému má každý čo povedať. Zaujímavé však je, že každý ju vníma inak a už len pomenovanie toho, v čom je vlastne kríza je veľmi rôznorodé.

Začalo to všetko pred už viac ako pol rokom správami z Ameriky a tzv. hypotekárnou krízou, tá prerástla do krízy finančnej a tá do krízy hospodárskej. Medzi tým sme na Slovensku začali pociťovať krízy: plynová resp. energetická. Dnes sa najviac používa termín globálna hospodárska kríza.

Všetci politici Európy a Ameriky hľadajú recept na to, aby ekonomika opätovne rástla a všetko sa vrátilo do starých koľají. ktorá ide ruka

v ruke so zadlžovaním. Je to však skutočne to správne? Je skutočne Väčšina opatrení je pritom zameraná na naštartovanie ekonomiky spotrebou, Návrat k stavu pred krízou to najlepšie, čo sa môže stať? Ved' práve neustále hnanie sa dopredu v zisku a neúmerne zadlžovanie sa boli začiatkom súčasnej krízy. Poprední ekonómia hovoria, že európska a americká ekonomika za posledných 20 rokov v období tzv. globalizácie rástla šialeným tempom, čo malo za následok závrtný rast bohatstva vo vyspelom svete.

Je teda cesta neustáleho rastu ekonomiky a rastu nášho majetku, či pohodlia skutočne tým, čo potrebujeme? Nestačí nám mať napr. polovicu z toho čo máme, ak si uvedomíme, že drvivá väčšina ľudstva nemá ani desatinu z toho čo máme? Nejde náhodou o krízu spoločenskú, krízu nadbytku, krízu našej nenásytosti a žiadostivosti?

Pre mňa osobne je i kríza dôkazom toho, že ak mám niekomu či niečomu veriť, tak určite nie majetku a jeho hodnote. Všetky naše tzv. ekonomické istoty sa ukázali ako neisté. Ved' cenné papiere v obrovskej hodnote pred krízou sú dnes bezcenné. Lukratívne nehnuteľnosti sú dnes nepredajné. Podniky držiace ekonomiku sú dnes pred bankrotom. Kríza skutočne prevrátila na ruby vieru poklady na zemi.

Všetkým tým, ktorí si zhromažďovali Tu na zemi totiž poklady ničí moľ, hrdza či kríza a dobývajú sa k nemu zlodeji. Nemám žiadny recept proti kríze a ani neviem či je potrebný, viem však jedno, že ak zatahnem na hĺbinu a postavím svoj život na skale, ktorou je Ježiš Kristus, nepohne s ním ani kríza. Sám denne zažívam svoju slabosť a sám viem, že prijať túto pravdu nie je také ľahké. Ale je to istá cesta ako predísť tomu, aby sa náš život nerútil a nezostalo z neho veľké rumovisko, ak sa strhne víchrica napr. i v podobe krízy. A preto napriek tomu, že je kríza hovorím „Pán je môj pastier, nič mi nechýba“

Richard

Historické okienko

Vyhotovme si vlastný rodokmeň, alebo ktoré rody sú v Závode najstaršie?

Niekedy sa tak človek zamyslí a uvažuje nad tým, odkiaľ má vlastne predkov. Poviete si: pochádza náš rod zo Závodu? Nemám náhodou aj ja „modrú krv“ a predstava ho zavedie k šľachtickému titulu, po ktorom dnes túžia najmä zbohatlíci a usmeje sa. No a napokon od týchto myšlienok upustí, lebo nevie ako sa to dozvedieť. Návod však existuje a prvým krokom sú práve farské matriky. Matriky sú prvou a najstaršou formou evidencie obyvateľstva pre potreby duchovnej správy veriacich. Pokusy o ich zavedenie sa viažu už k II. Lateránskemu koncilu, ktorý sa konal v roku 1139. Až Tridentský koncil (1545 - 1563) nariadil okrem iného aj povinné vedenie matrik vo všetkých farnostiach. V Uhorsku však trvalo ešte sto rokov kým sa závery koncilu uviedli do života. A tak až v druhej polovici 17. storočia môžeme povedať, že matriky sa viedli takmer v každej farnosti na Slovensku. Z panovníkov až Mária Terézia pochopila dôležitosť cirkevných matrik a v roku 1769 vydala nariadenie o ich ochrane. Jej syn Jozef II. ju podporil a v roku 1781 vyhlásil matriky za verejné knihy. Upravil aj vedenie matrik a určil, aby sa každý druh matričných záznamov - teda krsty, sobáše a úmrtia viedli v osobitnej knihe.

Dôležitý medzník je rok 1950, kedy boli všetky matriky vedené do roku 1895 vyhlásené za majetok štátu, odobraté farským úradom a odovzdané do archívov podľa vtedajšej územnej pôsobnosti.

Ak sa teda rodený závodčan bude chcieť dopátrať svojich predkov jeho cesta sa začne na fare. Menej náročnému bádateľovi, ktorému stačia tri - štyri generácie predkov sa jeho pátranie pravdepodobne vydarí bez ťažkostí. Problémy môžu nastať až v archívoch. Ak máte predkov zo Závodu tak 19. storočie je možné preskúmať v archíve v Modre, kde je menší pohyb bádateľov a práca je tak kľudnejšia. Ešte hlbšia história Vás čaká v Bratislave. Tu už je ale práca zložitejšia. Väčší pohyb ľudí a objednávanie prístroja na prezeranie aj dva mesiace dopredu bádanie podstatne sťažia. S obyčajným vzdelaním si vystačíme tak do roku 1850. Potom nastanú problémy. Najskôr jazykové, lebo nás čaká latinčina ale aj maďarčina. No a ten pravopis. Už len bežný pohľad na škrabopis mnohých kňazov nám napovie, že sme skončili. Tu už treba určitý druh vzdelania a bez praxe aj obrovskú dávku trpezlivosti.

Napriek tomu všetkému sa nám to môže podariť a dostaneme sa až k dátumu **8.4.1663**, kedy vtedajší správca farnosti Ambrozius Paskowis zapísal do závodskej matriky svoj prvý zápis.

17. storočie nie je málo, no po takej drine je nám aj smutno, že história sa pre nás v tomto okamihu končí.

No a ktoré rody sa môžu dopátrať svojich predkov až do prvej polovice 17. storočia? Nuž je ich veru požehnané a ja tu spomeniem aspoň niektoré také najznámejšie priezviská. Určite ich nenájdete s dnešným pravopisom, no tak sa vtedy zaznamenávali:

Studenicz, Prokess, Vrablicz, Ondrovics, Kadlic, Kopiar, Bobotts, Horák, Smrticz, Vinka, Malecz, Polák, Floricz, Holbiczkovich, Vajpolt, Malik, Sekulski, Klasek, Szakal, Balaz, Hilek, Zubek, Sibal, Walent, Ossuski, Sramek, Milacz, Horváth, Kragczirovics, Wilem, Klempa, Dojczak, Puskacs, Matok, Drahoš, Jabloniczky, Chovanecz, Mikulicz a mnohé iné. Farské matriky nám takto ponúkajú veľké množstvo informácií. Nenájdeme tu len dátumy narodení, úmrtí, krstov a či sobášov. Bežným záznamom okrem krstných rodičov je aj povolanie rodičov u narodeného, príčina smrti u zomretého, bývalé bydlisko prisťahovaného a neopomením ani pôvod teda či menovaný je „plebejského“, alebo urodzeného pôvodu.

Z matrik je možné robiť aj rôzne štatistické zistenia. V Závoде sa v 19. storočí napríklad rodilo mimoriadne veľa dvojčiek. Dozvieme sa tu napríklad množstvá mŕtvych pri rôznych epidémiách, a tak isto aj životnú úroveň obyvateľstva. V 17. storočí bola napríklad úmrtnosť detí taká vysoká, že bežnej rodine z piatich detí prežilo iba jedno. Ľudia umierali priemerne v štyridsiatke a nájsť šesťdesiatročného bol úspech. Podotýkam, že hovoríme stále o Závoде!

Tak toľkoto som chcel čitateľovi načrtnúť v našom historickom okienku. Ak má niekto záujem dopátrať sa svojich predkov vidno že to je možné. Musí sa ale pripraviť na poctivú bádateľskú prácu a nesmie opomenúť ani určité financie, ktoré ho bude stáť štúdium archívov. Skoro by som zabudol nám sa

darilo vypátrať tak jednu dve generácie za deň, takže rátajte aj s niekoľkými dňami dovolenky...

Napriek tomu všetkým bádateľom prajem: Veľa šťastia!

Ing. Peter VRABLEC

Dickens pre birmovancov

Vianočná legenda od Charles Dickensa. Koľkí z nás poznajú túto slávnu poviedku nemenej slávneho anglického autora, jedného z čelných predstaviteľov anglického realizmu? Jej poslanstvo stále platí a to bez prihliadnutia na vek, pohlavie, rasu či vieru. Je len na nás, či sme pripravení ho pochopiť a prijať.

Pre tých, ktorí s týmto malým, no poučným dielom ešte nemali osobnú skúsenosť, len malá návnada. Bohatému, lakomému a arogantnému šéfovi veľkej Londýnskej firmy Ebenezerovi Scroogovi sa počas jednej decembrovej noci v Londýne zjaví duch jeho niekdajšieho obchodného partnera a zvestuje mu, že počas najbližších troch nocí ho navštívia traja duchovia. Každý symbolizuje obdobie Ebenezerovho prežívania Vianoc. Jeden je duch minulých Vianoc, druhý prítomných a ten tretí - aké prekvapenie - bude z budúcnosti. Spolu s nimi sa Ebenezer každú noc vydáva na cestu poznania, ktoré ho majú spraviť lepším človekom.

Tesne predtým, ako som vkročil do sály kultúrneho domu kde sa malo odohrať predstavenie tejto hry, uvažoval som. Čo ma ako animátora birmovancov čaká? Vydržia birmovanci hodinu a pol na jednom mieste bez „kecania“? Pretože na našich strečkách s tým majú niektorí vážne problémy. Napriek predpokladom a obavám, len čo protagonisti - chalani zo Šaštínskeho gymnázia vkročili na javisko, okolitý šum ustal a všetky oči sa sústredili na divadelnú hru. Amatérski herci ju zvládli na výbornú. Aj vďaka humoru a prirovnaniu k dnešnej dobe, hoci dej poviedky sa odohráva pred vyše 130 rokmi. Dej hry som už dobre poznal vďaka knižnej predlohe, na divadelných doskách som si ju vychutnal po prvýkrát. Myslím si, že nemenej zaujatí a do deja zabraní boli aj „kandidáti na dary Ducha svätého“. Pridala sa k nim početná skupinka divadlactívnych návštevníkov, mladých či starších.

Divadlo skrátka zožalo v našej „vesničke strediskovej“ úspech. Pre birmovancov aj nás animátorov to bola zaujímavá obmena a príjemné spestrenie našej práce.

Adam Potočňák

Príhoda v lese

Vybrali sme sa s bratom do lesa. Motáme sa sem a tam porastom, keď zrazu počuť prenikavý vtáčí krik. Ich hlasy sa miešajú, nemožno rozoznať, ktorý komu patrí. Iba jeden sa vymíma nad ostatné. Brat spoznáva, že je drozd.

Ideme za hlasmi a vidíme skupinu vtákov, oblietajúcich jeden strom. No najnervóznejšie poletuje dvojica drozdov. Príčinou toho vtáčieho zhonu však nepoznáme. Podíďme ešte bližšie a záhada je rozlúštená. Na krásnom mladom smrečku je drozdie hniezdo. Z neho sa vystrkujú veľké hlávky drozdích holámkov, a dolu na kameni, ani nie meter od hniezda, tíško sa uvíjala užovka. Zlostne sipí, keď sa k nej dáky vták priblíži. Brat chytil silnú palicu a pristúpil bližšie. Zbadala ho. Na chvľku zmeravela, potom zlostne zasyčala. A vtáčiky len dorážajú na spoločného nepriateľa. Brat sa ju pokúša zhodiť, no nejde to tak ľahko. Musí chytiť palicu do oboch rúk. Konečne sa had sklízne z kameňa a rýchlo sa odplazí.

Zostali sme pozorovať, čo budú vtáci robiť. Chvíľu si ešte polietali a potom leteli každý po svojom. Všetko stíchlo, zostalo po starom. Len jeden z drozdov zostal pri mladých. Druhý každú chvíľu prilietal s niečim pre svoje mláďatká. Keď ich nasýtil, sadol si na blízky konár a zaspieval svoju ozajstnú drozdziu pieseň. Šťastnú a veselú. Ďakoval vtáčikom za preukázanú pomoc. Bolo mi tak nejakú príjemne na srdci. Zdalo sa mi, že čas tejto vďaky patrila aj nám.

Kristína H.

.....A vtedy som pocítil Božiu prítomnosť

Ona počuje naše volanie...

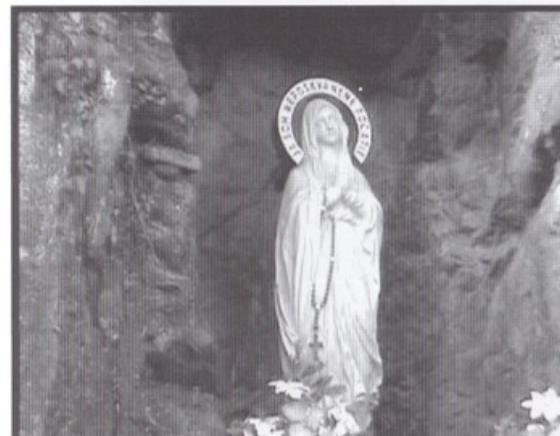
Rok 1951 vošiel do dejín cirkvi ako rok „divadelného“ procesu s „vlastizradnými“ biskupmi a masovým zatýkaním kňazov. Veľké množstvo ľudí začína opúšťať vlasť a odchádza na západ. Tí ktorí zostávajú, žijú obyčajným životom v ťažkých podmienkach v domoch, kde žije viac rodín pospolu. Vieru nosia vo svojich srdciach, sú skromní a modlia sa k Panne Márii.

Jednou takou rodinou bola aj mladá rodina zo Záhoria, ktorej sa veľmi predčasne, v 7 mesiaci tehotenstva narodil prvý synček. Napriek nízkej váhe len 1800g, sa mal chlapček k svetu a po dosiahnutí váhy 2000g, boli aj s mamičkou prepustení z nemocnice domov. Podmienkou ale bolo 9 mesiacov udržiavať v miestnostiach teplotu 25°C a tak vlastne vytvoriť primitívny inkubátor. Každý deň bol kontrolovaný MUDr. Polónym, ale jeho výrok: „chlapče, z teba vojak nikdy nebude!“ naháňal rodičom strach. Keď mal chlapec 7 mesiacov, presťahovali sa do domu s jednou izbičkou, v ktorej bývalo 5 ľudí.

To malo zrejme vplyv na zdravie malého chlapca, lebo vzápätí 1. mája sa náhle dostal do

bezvedomia a s vysokými teplotami bol prevezený do nemocnice v Bratislave. Bol mu diagnostikovaný zápal pľúc, zápal pohrudnice a aby toho nebolo málo aj zápal mozgových blán. Okamžite ho hospitalizovali v Detskej klinike na Úprkovej ulici v Bratislave (dnešná detská psychiatrická klinika). Zdravotný stav chlapca bol takmer beznádejný. Jedinou nádejou a útechou rodičov boli vrúcne modlitby a viera, že sa stane zázrak.

Chlapcov otecko vtedy pracoval v Bratislave ako krajčír a každý deň, skôr ako nastúpil do práce, jeho kroky smerovali do nemocnice, kde ležal bezvládný syn. No lekári neboli optimisti práve naopak povedali, že sa má pripraviť na najhoršie. Hlboká cesta, ktorá je peším chodníkom k Horskému parku, po ktorej denne chodil do nemocnice viedla popri Kalvárii. V bezprostrednej blízkosti kostola Panny Márie Snežnej pod platóm na svahu bola a je dodnes umiestená čarokrásna jaskyňa, ktorá je verným napodobnením jaskyne Lurdskej. V smere, kde ústia schody a chodník z Hlbokej cesty, je železná brána, ktorou vstupujeme do nádvorja jaskyne, vyzdobeného kvetmi, včasne zjari kvitnúcimi magnóliami a striebornými jedličkami. Vpredu je vlastná jaskyňa so snehobielou sochou

Panny Márie Lurdskej. Keďže otecko bol hlboko veriaci a mariánsky ctiteľ, 3 týždne sa každý deň utiekal a vrúcne prosil Panu Máriu v kaplnke za uzdravenie syna. A Matka Božia pomohla. Jeho prosby boli vyslyšané. Po troch týždňoch beznádeje svitlo krásne ráno. Bolo 7.00 hodín, keď zazvonil telefón a MUDr. Šintaj, ktorý chlapca ošetroval, oznámil rodičom správu o veľkom zázraku, že sa presne o polnoci ich syn prebral z kómy a začal sa usmievať. Z malého uzlíčka sa po lekárskej starostlivosti stal 10 kilogramový, úplne zdravý chlapček a po ďalších 3 týždňoch pozorovania bol bez akýchkoľvek následkov prepustený z nemocnice.

Novú sochu, presne podľa pôvodnej sochy, z mramoru vytesal slovenský akademický nohár majster Fraňo Gibala.

Pôvodná socha Panny Márie bola iba sádrová a postupom času, keďže bola vystavená i poveternostným zmenám, praskala a pri bojoch o Bratislavu v roku 1945 bola i otrávená, takže ju bolo treba nahradiť novou. To sa stalo roku 1946, keď na slávnosti 1. mája bola nová socha Panny Márie, vytesaná z bieleho carrarského mramoru, posvätená najdôstojnejším pánom biskupom Dr. Michalom Buzalkom.

V škole sa vždy dobre učil, ukončil štúdium na strednej škole s maturitou, potom na poddôstojníckej škole, a neskôr si založil vlastnú rodinu. Ako vrúcne poďakovanie bola Panne Márii v kaplnke na Kalvárii vyhotovená a osadená ďakovná tabuľka. Tisíce prosieb tu predkladajú mariánski ctitelia aj v dnešnej dobe. Matka Božia, ktorá toľko trpela za svojho pozemského života, že sa nám z vôle svojho Božského Syna stala Matkou Sedembolestnou, dobre rozumie našim ťažkostiam, trápeniam i biedam. Preto sa k Nej tak vrúcne obraciame, lebo je našou Matkou, Matkou ustavičnej Pomoci.

Elena

**Ó, Mária bolestivá, naša ochrana...
Slovenský náš národ volá, pros, za nás Boha.
Ty si mať dobrotivá, Patrónka ľútoštivá,
Oroduj vždy za náš národ u svojho Syna.**

Lurdská jaskyňa za kostolom Panny Márie snežnej. Vznikla na mieste bývalého kameňolomu nad Hlbokou cestou (viedla ku kameňolomu), ktorý sa spomína už v roku 1493. Steny okolo oltára sa skladajú z malých ďakovných tabuliek

.Lurdy (Lourdy) žili ako desiatky a stovky iných francúzskych mestečiek kľudným, pomalým životom. Ničím sa od nich nelíšili, ničím nevynikali. Bieda sa tu trela s núdzou, cudzinec sem zabľúdil raz za uhorský rok. To bolo pred 150. rokmi. Na začiatku bolo jednoduché dedinské dievčatko, Bernadetta Soubirousová. 11. februára 1858 zbierala drevo spoločne so svojou sestrou a kamarátkou na brehoch horského potoka blízko Lúrd a pred neďalekou jaskyňou sa jej zjavila Panna Mária. .

Mesiac február v katolíckej cirkvi patrí Svetovému dňu chorých, ktorý sa pripomína 11 februára. Vtedy je liturgická spomienka na Pannu Máriu Lurdsú.

Elena

Prvá beseda v pastoračnom centre patrila Jozefovi Haľkovi

Tabuľka zo Závodu na múre vďakyvzdania

Na 60 m dlhom a 3 metre vysokom prvom múre Lurdskej jaskyne na Hlbokej ceste v Bratislave je 2 467 ďakovných a prosebných textov. Celkom je v údolí okolo jaskne umiestnených 4212 tabuliek. Najviac ich pribudlo v roku 1945. „Mária

daj, aby sa muž vrátil z vojny...“ Na tabuľkách sú slová v dvanástich jazykoch: slovenčine, maďarčine, nemčine, češtine ale i francúzštine či angličtine. Je medzi nimi aj tabuľka zo Závodu. S radosťou to Záhorský oznámil Jozef Haľko, autor knihy Dejiny Lurdskej jaskyne na Hlbokej ceste v Bratislave. Vydalo ju vydavateľstvo Lúč v roku 2005. V nedeľu 15. februára prišiel autor do pastoračného centra porozprávať o svojom diele.

Vtesané do kameňa

Na besedu s J. Haľkom prišli tri desiatky Záhorských. Úvodné slová autora patrili pôvodu unikátu. Pútnické miesto založila v roku 1889 grófka Gabriella Szápáry. Po návšteve Lúrd naša úžasné miesto v bývalom kameňolome. Jaskyňa s mariánskou sochou sa čoskoro stala vyhľadávaným miestom Bratislavčanov i veriacich a neveriacich zo širokého okolia. Svedectvá tisícok uzdravených, prosiacich, chorých, ľúbiacich sú na tomto mieste vtesané do kameňa. Mariánske vyznania tu zanechali aj ruskí vojaci, jaskynku vraj mali vo veľkej úcte. Najviac anonymných tabuliek pribudlo za komunizmu. Kniha Jozefa Haľka sa stala námetom na scenár filmu, ktorý svoju premiéru zažil v roku 2008. „Po ňom by mohol vzniknúť ďalší film. Námet tvorí priamo obsah tabuliek a osudy ľudí, ktorí sa za nimi skrývajú,“ zamyslel sa J. Haľko.

Pán Majzún, stal sa zázrak

Tabuľky majú rovnaký rozmer. Sú v

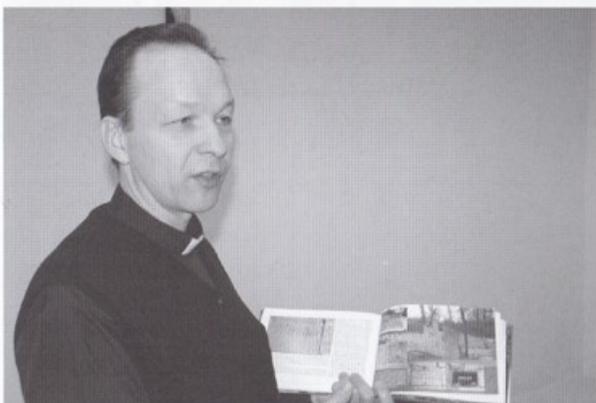
nich vyjadrené všetky dimenzie, do ktorých vstupuje Panna Mária. Zápal pľúc, mozgových blán i pohrudnice. Taký bol ortiel z úst lekárov, ktorý si vypočula pred polstoročím rodina Majzúnová zo Závodu. Malý syn bojoval o život. Jeho otec denne cestou do nemocnice navštevoval Lurdsú

jaskynku a ticho prosil o pomoc. „Pán Majzún, stal sa zázrak.“ Na tieto slová doktora Šintaja rodina nikdy nezabudne. Budú sa v nej dediť z generácie na generáciu. Sú ľudským dôkazom Božieho úmyslu. Majzúnovci sa zaradili do početnej skupiny ďakovných a pridali tabuľku na múr vďakyvzdania.

Účastníkov februárovej besedy zaujímal, ako sa do jaskyne dostanú z centra mesta. Tí, ktorí toto miesto už navštívili, pomáhali Jozefovi Haľkovi s navigáciou pre peších i motoristov. Ďalší dostali inšpiráciu na rodinný výlet, miesto na zamyslenie či spojenie svojich myšlienok s vyššou mocou.

Ivana

Kto je Jozef Haľko (45 r.)?

- rímskokatolícky kňaz, cirkevný historik

- absolvent Vysokej školy ekonomickej. Po viacnásobnom neprijatí na bohosloveckú fakultu v socialistickom režime začal pracovať ako robotník

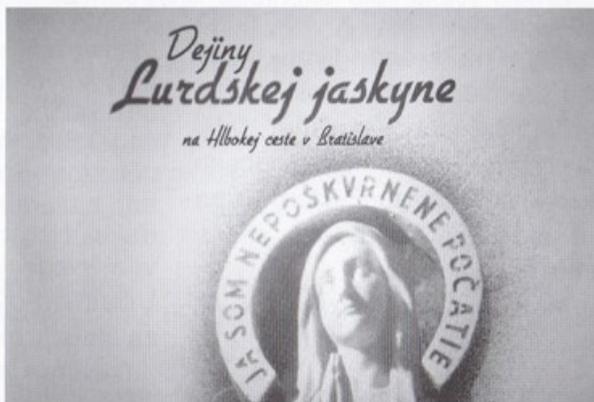
Bratislavských vodárňach a pracoval aj ako vychovávateľ v Ústave sociálnej starostlivosti

- v roku 1990 začal študovať na bratislavskej Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte, štúdium dokončil na Univerzite svätého Kríža v Ríme. V roku 2000 tu obhájil doktorskú dizertačnú prácu z cirkevných dejín

- v roku 1994 bol vysvätený za kňaza, následne šiel na štúdiá do Ríma. 1. októbra stal sa kaplánom v Bratislave v Dóme sv. Martina

- prednáša na Katedre cirkevných dejín Rímskokatolíckej Cyrilometodskej bohosloveckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Píše scenáre pre STV, komentuje prenosy omší napríklad v Slovenskom rozhlase z Vatikánu alebo v TV Noe, publikuje články v odborných časopisoch a pravidelne prispieva pre slovenské Radio Vaticana

- je hovorcom Bratislavskej arcidiecézy

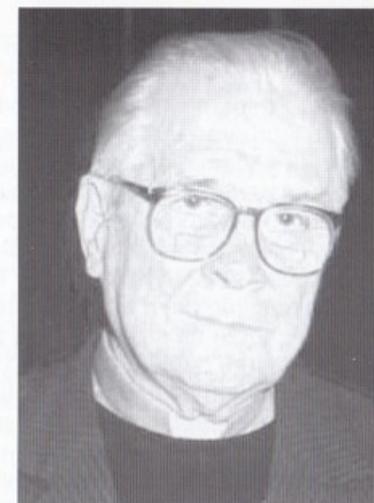
Ivana

Pamiatke Títusa Zemana

Saleziánskeho kňaza, rodáka z Vajnor. Starší ho poznali osobne, mladší už iba z rozprávania, alebo z príležitostných článkov. Mnohí možno vedia jeho meno, no nepoznajú jeho životný príbeh. Najmä týchto ľudí chceme oboznámiť s vynikajúcim človekom, pedagógom a kňazom, ktorý sa venoval mládeži a obetoval život pre dobro druhých.

Títus sa narodil 4. januára 1915 manželom Jánovi a Agneše Zemanovcom ako prvé z desiatich detí. Od útleho detstva mal zdravotné problémy a pri premiestňovaní bol odkázaný na cudziu pomoc. Obyvatelia Vajnôr v tej dobe konali púte do Šaštína. Keď pútnici pri návrate z púte prechádzali pred rodičovským domom, požiadal Títus svojho otca, aby mu umožnil pozdraviť pútnikov. Táto skromná udalosť v ňom zanechala silný dojem, na základe ktorého sa rozhodol, že ak vydravie, stane sa saleziánskym kňazom. Títus vyzdravel a vďaka obetavosti rodičov, ako aj finančnej pomoci širšej rodiny sa rozhodol odísť študovať do Šaštína. Postupne študoval v Šaštíne, Fryštáku, Svätom Beňadiku, Moravskej Ostrave a nakoniec v Ríme a Chieri. Po ukončení vysokoškolského štúdia bol vysvätený za kňaza 23. júna 1940 v Turíne. Po vysviacke vyučoval chémiu na gymnáziu v Trnave. U saleziánov sa venoval výchove mládeže. Neskôr ako duchovný vypomáhal na fare v Šenkviaciach. Po tom, ako komunistický režim zakázal činnosť saleziánov a iných reholí, a študentov začal sústreďovať do vojenských pracovných táborov (PTP), mnohí študenti začali hľadať možnosti, ako pokračovať v štúdiu v zahraničí. Vďaka Títusovej odvahe, šikovnosti, obetavosti a jeho kontaktom v Taliansku, previedol niekoľko skupín študentov cez hranice a umožnil im tak doštudovať.

V apríli roku 1951 prevádzal cez rieku Moravu vekovo rôznorodú skupinu, ktorej starší účastníci nezvládali náročný presun.

Nastala vyšetrovacia väzba, súd a väzenie. Vo vykonštruovanom procese bol odsúdený na 25 rokov za trestný čin velezrady a vyzvedačstva, ktorý mal údajne spáchať ako člen Counter Intelligence Corps, resp. Medzinárodnej utečeneckej organizácie (IRO). O metódach fyzického i psychického nátlaku vo vtedajších väzniciach, zvlášť voči kňazom, písal napríklad Anton Srholec v diele Svetlo z hlbín Jáchymovských lágrov, alebo Títusov spoluväzeň Viliam Mitošinka v Pamätiach kňaza, ktorý si spomína aj na jeho obhajovaciu reč, v ktorej Títus povedal: „Vo svedomí sa necítim vinný. Všetko, čo sa mi kladie za vinu som robil z lásky k Cirkvi a osobitne z lásky k saleziánskej spoločnosti, ktorej ďakujem za všetko čím som. Cítil som povinnosť prevážať na Západ kňazov, ktorým tu bolo znemožnené kňazské účinkovanie. Za zvláštnu povinnosť som pokladal pomáhať saleziánskym bohoslovcem odísť študovať, alebo dokončiť bohoslovecké štúdiá do Turína, keď sa tu po zatvorení rehoľných domov nemohli učiť za kňazov, čo bolo ich vrúcnu túžbou.

Svedomie mi nič nevyčíta, som spokojný."

Druhý spoluväzeň spisovateľ a básnik Štefan Sandtner v jednom zo svojich článkov spomína: „Po trojmesačnej vyšetrovacej a sedemmesačnej súdnej väzbe sme sa stretli 20. februára 1952 v súdnej sieni. Medzi väzňami sa povrávalo, že Títusa čaká štranok. Žiť sedem mesiacov s takou sľučkou na krku je zabíjanie pred rozsudkom. Keď nás po prvom dni odvádzali zo súdnej siene, v ozbrojenom sprievode som sa ocitol vedľa Títusa. Vtedy mi Títus pošepkal: ‚Vyspovedaj ma?. A vyspovedal som ho. Bleskove. Mala, či mohla to byť posledná spoveď v živote. Don Bosco nás učil, že takúto spoveď treba vykonať každý mesiac, ako keby bola posledná v živote a že Eucharistiu máme prijať ako viatikum - ako zaopatrenie na večnosť. Ešte som mu stačil povedať, že na druhý deň mu prinesiem sväté prijímanie. Aj som mu ho priniesol. Na tretí deň 22. februára 1952 vyniesli rozsudok. Bolo nás dvadsať. Spolu sme boli odsúdení na 289 rokov. Títus na 25. Keď nás prevádzali do llavy, Títus mi len ukradomky povedal, že tú hostiu si prelomil a druhú polku si nechal na deň rozsudku ako chlieb na cestu do večnosti.“

Po tom, čo don Títus s nasadením vlastného života pomohol asi 25 spolubratom ísť za svojim povolaním, prešiel ťažkým väzením v Leopoldove, llave, Mírove, Jáchymove a Valdiciach. Po štrnástich rokoch bol s podlomeným zdravím podmienenčne prepustený. Po piatich rokoch od prepustenia ako 54-ročný zomrel 8. januára 1969.

Z úcty k Títusovi bol po ňom pomenovaný farský klub vo Vajnorochoch, ktorý posvätil 1. augusta 1999 biskup Mons. Dominik Tóth.

Závodské zvony

Kapitoly dejín z pera totalitného inšpektora.

Keď sa Títus Zeman aj so sprievodcom, ktorý nás sprevádzal, (to bol už známy sprievodca cez hranice - Ferdinand Totka z Búrov - Borský Mikuláš) vracali cez Moravu, mali dohovorené v obci Závod u jedného gazdu, že si tam nechajú veci. Totižto mali tam zložený nafukovací čln a batohy. Dotyčnému zo Závodu to naložili do voza a dohodli sa že im to zavezie na Búre. Ale stal sa len jeden pech. Práve keď prechádzali cez bránu tohoto gazdu zastavil sa tam predseda národného výboru, a problém spočíval v tom, že práve v predošlú noc robili žandári záťah na šmelinárov mäsiarov v tej obci. Títus zliezol z voza a celkom pokojne sa začal rozprávať s predsedom, i keď povedal kto je, čo je, neprezradil meno...

Vtom len, ako Títus debatoval s predsedom, Ferdinand Totka vidiac, že to nevedie ku koncu preskočil plot a zmizol. Títus vidiac tiež svoju bezradnosť musel urobiť to isté, ako posledné východisko. Lenže chyba bola v tom, že na voze boli batohy a v jednom z nich taliansky slovník s menom Títus Zeman. Je síce pravdou že Totku ani Zemana nechytli, lenže už vedeli čo sa deje, nafukovací čln, batohy, to znamená ilegálny prechod. A na to veľký poplach. Títus sa chudák dral cestou necestou celú noc až do Caily pri Pezinku. Až celkom nad ránom sa dostal do spomínanej Caily k rodine Šilhárovcov. Tam ho dali trošku do poriadku, vyspal sa a s obdivuhodnou húževnatosťou sa hneď na druhý deň ráno dal do organizovania. Pretože onil prakticky nemali ešte nič pripravené, bolo potrebné zháňať ľudí. A to nás dvoch, v tejto brandži nováčkov, celkom zaskočilo, lebo my sme žili v domnení, že všetko je už pripravené. Po tomto kikse bolo treba všetko začať odznova. Bolo treba nový čln, ten mal Totka zakopaný kdesi v Búranskom chotári, bolo treba niekoho poslať za ľuďmi, ktorých nebolo poskromne. Slovom tam sme niekoľko dní čakali a konečne v niektorú sobotu sme išli do Šaštína, kde sme sa mali všetci "exulanti" stretnúť. Miesto stretnutia bola rodina saleziánskeho spolubrata Hercoga. Poschádzalo sa nás tam okolo štrnásť, čo je dosť veľký počet. Chcem pripomenúť zasa jednu veľkú nevýhodu, že toto všetko sa odohrávalo v jarnom čase a stav hladiny na rieke Morave bol kritický. No ale nedalo sa čakať, za jedno

nebola možnosť niekde čakať, za druhé Totka mal rodinu v Rakúsku a sľúbil že sa po určitom čase vráti. Čln bol pre sedem osôb nás bolo spolu dvadsať jeden - na programe. To znamená, že čln mal tri krát prejsť hore dole, ale to len za normálnych podmienok A tak sme sa v nedefu zväčša ráno vybrali do lesov, za Šaštínom. Dávali sme pozor na to, aby sme neboli nápadní, ale predpokladali sme, že nejaký pohyb nebude, ale predsa po cestách sme nešli. Tam sme sa stretli s druhou skupinou to boli svetskí kňazi, ktorí sa skrývali u pána Msgr. Karmaša na Búroch. Cez deň sme museli zostať spolu v lesoch a čakať na zotmenie, kedy sme mali ísť peši cez lesy. Počítalo sa že asi o jednej v noci prideme k Morave. Tam sa mal uskutočniť "zlatý klinec programu" - prevoz nevyskúšaným člnom cez rozvodnenú Moravu. Niekedy pred obedom sme mali svätú omšu na kufroch, čo vo mne vzbudilo zvláštny pocit. A znovu to bola nedefa o dobrom pastierovi. Veď Dobrý pastier vždy zostal so svojimi ovečkami, a sám seba som sa pýtal či je dobré, že odchádzame. Títus Zeman dal krátke informácie, a stále prízvukoval, že je to len náročnejšia nočná vychádzka. A keby sa aj voľačo prihodilo budete tvrdiť, že to zorganizoval voľaják Jozef Gross. Nič viac sme nevedeli. Mne osobne sa to zdalo trochu málo, ale chápal som Títusa, lebo nemohli sme vyvolať nejaké strachy a obavy u účastníkov akcie, lebo nie každý má rovnaké nervy. Ale neďaleká budúcnosť ukázala, že táto výhovorka nám nestačila. Po zotmení sme sa vybrali na cestu. Cesta sa nám však predĺžila, lebo trasa viedla cez obec Závod. Lenže tam bola pohotovosť a určite nejaké hliadky, veď prednadvom tam chytali Zemana s Totkom. Museli sme veľkým oblúkom túto dedinu obísť. Bola tmavá noc a my sme prechádzali cez lesy, aj cez otvorené lúky, ktoré boli rozbahnené. Musím povedať, že to bola veľmi namáhavá cesta. Ak sa dobre pamätám, tak tá "túra" zo Šaštína k rieke Morave trvala bezmála osemdesať hodín. Počítali sme že k Morave dorazíme okolo jednej v noci, ale dorazili sme o dve hodiny neskôr, čo bolo viac než rizikové meškanie. Prišli sme k hrádzam Moravy a bolo vidieť v slabom šere mesiaca, že tok sa vylial do široky štyristo až päťsto metrov. Pre extrémne rozvodnenie rieky nebolo možné rozlíšiť koryto. Začali sme sa obávať či bude možné brodiť. Bolo treba nafúkať čln, to by sa ešte dalo, ale čln potreboval lano abysa mohol

pohybovať na spôsob kompy. Ale lano malo len štyridsať-päťdesiat metrov. V tej chvíli jediným trošku možným riešením bolo, jednu skupinu zveriť rieke, nech nás odnesie, kam nás odnesie. Pripomínam, že na druhej strane ešte stále bola sovietska zóna. Keďže čas bol viac než najvyšší, niektorým už začali zlyhávať nervy. Napríklad to bol Leonard Tikl. To bol už starší človek, bolo vidieť, že po približne desať hodinovej ceste mu dochádzali sily. Bol to aj doktor Košťiaľ, ktorý už ako aj iní starší bol dosť unavený. A teraz čo robiť, nebolo času na veľkú debatu, bolo treba hneď konať. Tak na konci sme sa dohodli ako to minus malum, že bude lepšie keď sa všetci vrátíme a pokúsime sa druhý krát o prechod. Nebola to celkom jednoznačná mienka, ale nedalo sa dlho o tom baviť, lebo čochvíľa by bolo asi svítalo. A tak po tom organizovanom príchode k rieke nastal neorganizovaný návrat domov. Dôležité bolo čím skôr sa dostať z pohraničného pásma. Potom sme sa na vlastnú päsť všetci rozišli vlastnou cestou. Ja som išiel spolu s Palom Pobieckym a s Títom Zemanom. Ešte sme sa niekde v lesnej húšti zastavili, aby sme si trošku odpočinuli a potom znova chádza s nákladom po nesochodnom teréne, až kým sme sa nad ránom dostali do katastra obce Malé Leváre. Bolo počuť nejakú helikoptéru, ale my sme ani netušili čo sa deje, až neskôr sme sa dozvedeli, že tam niekde v Malých Levároch niektorí z našich mladých boli veľmi unavený, a skryli sa do niektorého humna, kde ich ráno gazda našiel. Chlapci s úprimným srdcom povedali - sme to a to, pokúšali sme sa o prechod, ale to nemali. V Levároch bola napätá situácia, trest odňatia slobody na dva roky bol len za neoznámenie a za skrývanie omnoho vyššia hodnota. Neskôr sme sa tiež dozvedeli, že gazda sa šiel opýtať na faru, a tam boli tiež neistí, lebo boli všelijakí podvodníci, a tak milý gazdičko šiel oznámiť našich dvoch či troch chlapcov.

Či ich naozaj oznámil to neviem, ale viem že spomínaným mladíkom sa podarilo nasadnúť na niečo a odísť. No ale to bol impulz pre veľký poplach a zrejme aj nejaké koristi. Lebo ďalších, nič netušiacich nebolo tak ťažké chytiť a zavrieť...

Podľa neznámeho autora spracovala Elena

Veselé príhody

Enem u nás na Záhorí...?

Enem u nás na Záhorí je taký vjeter, jaký je, keď olíže chrptý Karpat.

Enem u nás na Záhorí je taký písek, jaký je, krema Sahare.

Enem u nás na Záhorí je vidieť do Vídná, pravda krema Prešporka, ale aj z toho je kus na Záhorí...

V dedine pri Jednotnom roľníckom družstve bola založená strojov - traktorová stanica. prvé traktory boli ZETOR 25 a ŠKODA 30. Servác sa viezol dolu dedinou na traktore. Večer pri pive v hostinci hovorí: "*Chuapi, teda ty zetore, to sú mašiny. Dole dzedzinú sme jeli štyrkú a pátým plynem.*"

Servác ide z futbalového stretnutia v dedine a okoloidúci chlapis a ho pýtajú, aký bol futbal. On odpovedá: "*Parádný, chuapci tak jekne bjehali!!*"

Istý mladý Róm, bol na pohrebe známeho. Spolupracovníci sa ho pýtajú, aký bol pohreb. On odpovedá: "*Velice smutný, gdo gde puakau, tam aj stáu.*"

čriepky

Rozprávka o stromoch

V lese rástlo veľa stromov. Stáli svorne vedľa seba po celé roky.

Raz prišiel človek ku smreku, poklonil sa mu a poprosil: „Priateľ smrek, potrebujem si postaviť dom. Nedáš mi na to svoje drevo?“ A smrek mu vďačne dal. Človek sa poďakoval a odišiel. Inokedy prišiel za borovicou a prosil si drevo na čln, bol totiž rybárom. A iný zasa pýtal drevo na nábytok...

Vždy prišli, poprosili, poďakovali. A stromy im darovali svoje drevo.

Raz však prišli do lesa čudní ľudia. Nikoho sa na nič nepýtali, nikoho neprosili, nikomu neďakovali... Vyrúbali najkrajší strom, urobili z neho kríž... a na ten kríž pribili Božieho Syna.

Celý les bol smutný. Taký smutný, že mu opadalo lístie a vrbe, ktorá to všetko videla zblízka, ovisli konáre k zemi. Odvtedy je ľudia nazývajú smutnou vrbou. Ale na jar sa prvá preberie a ponúka bahniatka dievčatám na „letečko“ a svoje ohybné halúzky chlapcom na korbáče

(Pre Svitaníčko – autor páter Ján Lindtner, piarista z Prievidze. Voľne prerozprávané a dotvorené mnou.)

Nebeský humor

Pán prechádza starým Orientom a hľadá niekoho, kto by ho prijal.

Prichádza do Egypta k faraónovi. „Faraón, ja som Pán, Boh celej zeme. Chceš ma prijať?“

Faraón si poškrabe bradu a hovorí: „To pôjde ťažko. Bohom som v Egypte ja! Nemôžem ťa prijať.“

Pán prechádza zemou ďalej, až príde do Babylonu. Príde k babylonskému kráľovi a ponúka sa mu:

„Nechceš ma prijať za svojho Boha?“ Aj babylonský kráľ hovorí:

„Vieš, to bude ťažké. My tu už máme toho Marduka. To by boli zase nejaké novoty...“ Tak prechádza Pán zemou ďalej, až stretne Mojžiša. „Mojžiš, nechceš ma prijať za svojho Boha?“

Mojžiš hovorí: „No, koniec-koncov, prečo nie? Ale čo mi za to dáš?“ „Dám ti príkázania.“

Mojžiš sa zamyslí a hovorí: „A čo za ne budeš chcieť?“ „Nič.“

„Nič? Tak to mi ich daj desať!“

Príde Matka Tereza k nebeskej bráne. Zabúcha. Za chvíľku sa otvorí okienko a vykukne svätý Peter.

„Aha, to si ty, tak poď ďalej.“

Prave je čas večere a tak Matka Tereza dostane párok s horčicou. Poďakuje sa a ide spať.

Je ráno, raňajky - znovu párok s horčicou. Obed - párok s horčicou. Večera - párok s horčicou. To jej už bolo divné a tak sa pýta:

„Vieš, Peter, ja som skromná a je mi jedno, čo jem. Ale povedz mi, prečo jeme stále len párok s horčicou?“

A svätý Peter odpovedá: „A videla si tu aj niekoho iného okrem nás? A pre dvoch sa predsa nevyplatí variť.“

Zhovárajú sa dve duše v raji: „Aká bola posledná veta, ktorú si počul na zemi?“

„Bol to hlas mojej ženy.“

„A čo hovorila?“

„Keď ma na chvíľu pustiš za volant, budeš úplný anjel.“

Umrie pán farár a príde k nebeskej bráne. Zabúcha na ňu. Svätý Peter pootvorí a hovorí: „Musíte chvíľu počkať.“

Sadne si teda na lavicu pred bránou a čaká. Za chvíľu príde k nebeskej bráne šofér autobusu Jožko.

Tiež zabúcha a svätý Peter hneď otvára a hovorí: „Poď ďalej.“

Pán farár sa naštve a hovorí: „Svätý Peter, ako to, že Jožko môže ísť hneď a ja, osoba posvätená a zaslúžilá, tu musím čakať?“

Svätý Peter odpovedá: „To máte tak, dôstojný pán: Keď ste vy v kostole kázal, tak všetci spali. Ale keď tuto Jožko šoféroval autobus, všetci sa modlili.“

Prvý farský maškarný Svätoples

Dňa 22. februára 2009 sa v pastoračnom centre konal prvý maškarný ples. Deti aj niektorí dospelí sa prestrojili za svätcov. Pani učiteľka Hanzlíková, ktorá ples moderovala, predstavila jednotlivé masky – Svätú rodinu, sv. Annu, Pannu Máriu, sv. Cyrila a Metoda, sv. Veroniku, sv. Bernadetu, sv. Tomáša Akvinského, sv. Františka z Assisi, sv. pátra Pia, sv. Vendelína, sv. Jakuba, sv. Timoteja, sv. Kristína z Bolsena, sv. Dominika Savia a malých anjelikov. Snáď najväčšej pozornosti sa tešila bl. Matka Terézia z Kalkaty. Trafila k nám aj pútnička zo Svetového dňa mládeže v Sydney. K dobrej nálade okrem hudby a koláčikov prispievali aj súťaž a bohatá tombola. Deti i rodičia odchádzali z plesu dobre naladení.

Pavol Černý

Tradičné noviny moderného kresťana jubilujú
O pokore a sile

Hlavné poslanie novín – plnenie evanjelizačnej úlohy – nie je nízka meta. Rovnako naplnenie podtitulu: tradičné noviny moderného kresťana. O histórii, tvorbe i perspektívach Katolíckych novín prišli 22. marca do pastoračného centra porozprávať redaktorky periodika Marta Majerčáková a Mária Raučinová. Na besedu o kresťanskom tlačennom médiu prišlo asi tridsať Závodčanov.

Katolícke noviny (KN) vznikli pred 160 rokmi. „Sú Božím dielom. Mnoho iných novín a časopisov v priebehu týchto rokov vzniklo i zaniklo,“ zamyslela sa M. Raučinová. Prvotný náklad bol 1.700 ks, dnes tlačiareň vyprodukuje 80 tisíc výtlačkov. Z pohľadu nákladu zažili KN najžiarivejšie obdobie po páde železnej opony: v roku 1990 vychádzali v neopakovateľnom náklade 145 tisíc ks. Noviny zohrali významnú úlohu vo formovaní cyrilo-metodskej tradície. A nielen to – vždy dokonale cibřili slovenčinu. S ich existenciou je spojených mnoho mien slovenskej i kresťanskej histórie. Ján Palárik v Katolíckych novinách zaviedol rubriky, Andrej Radlinský marketing a osvetu. Za čias komunizmu prechádzali noviny prísnu cenzúrou.

„Prijímame pochvalu, ale kritiku,“ neskrývali redaktorky. „Vypočujeme si mnoho príbehov čitateľov i osobných svedectiev dokazujúcich Božiu milosť. Svoju prácu berieme ako službu.“ Slová vychádzajúce zo samého vnútra žurnalistiek, vyslovené s pokorou a láskou, sú dôkazom autorskej skromnosti a zároveň sily mladého tvorivého kolektívu Katolíckych novín

Ivana

Perly zo života svätých

Svätý Izidor, patrón našich klikov

Jednorodeného Syna, nášho Pána Ježiša Krista; pomôž nám, prosíme Ťa, na príhovor sv. Izidora, biskupa a Učiteľa Cirkvi, aby sme počas nášho putovania po internete viedli naše ruky a oči iba na to, čo sa Ti páči a obohatili láskou a trpezlivosťou všetkých, ktorých stretneme.

**Skrze Krista, nášho Pána.
Svätý Izidor, oroduj za nás!"**

Tieto slová vraj prvýkrát zazneli na aprílovej kázni opáta Ladislava Belása v Nitrianskej katedrále. Bohoslovci z kňazského seminára sv. Cyrila a Metoda v Bratislave požiadali arcibiskupa Stanislava Zvolenského, aby týmto slovám požehnal. Vyhoveli im. Sv. Izidor sa narodil v rokoch 560-570 v Kartagene v južnom Španielsku. Rodičia boli bohatí, otec Saveriano bol vojenským prefektom. Dvaja Izidorovi bratia Leander a Fulgentius sa stali biskupmi a sestra Florentína vstúpila do rehole. Rodičia zomreli, keď bol Izidor ešte malý, zobral si ho teda najstarší brat Leander k sebe do kláštora, kde bol vtedy predstaveným.

Tam ho chcel vychovať a vyučiť vo vedách. Naučil sa viacero rečí: latinčinu, gréčtinu, hebrejčinu a veľa toho preštudoval. Jeho brat Leander sa medzitým stal sevillským arcibiskupom. Keď Izidor dokončil predpísané štúdiá, Leander ho vysvätil za kňaza. Ako kňaz Izidor horlivo bojoval za pravú vieru. Vtedy boli totiž v hojnej miere rozšírené bludy, V Španielsku vtedy vládol

"Všemohúci a večný Bože, Ty si nás stvoril na svoj obraz a kážeš nám hľadať predovšetkým to, čo je dobré, pravdivé a krásne, zvlášť v Božskej osobe Tvojho

Vec: Cirkevné schválenie

Na požiadanie bratov bohoslovcov Vášho kňazského seminára z 12. apríla 2008, udeľujem cirkevné schválenie na modlitbu pred použitím internetu.

Text cirkevného schválenia nech znie takto:

Imprimatur: Stanislaus Zvolenský, Archiepiscopus Metropolitae Bratislaviensis.
Bratislavae, die 30. Septembris 2008, Nr. 455/2008.

Stanislaus Zvolenský
+Stanislaus Zvolenský
arcibiskup metropolita

vizigótsky kráľ Leogvild, ktorý podľahol tomuto bludu. Pokoj sa vrátil až s panovaním Leogvildovho syna Rekarda, ktorý nastúpil na trón v roku 587. Biskupi sa mohli vrátiť späť. V roku 601 zomrel Leander. Za jeho nástupcu si vyvolili práve Izidora. Aj ako biskup viedol Izidor prísny život. Bol veľmi láskavým voči chudobným a chorým. Bránil katolícku vieru pred bludnými náukami. V Seville, ale aj v iných mestách zakladal školy a všemožne sa snažil, aby vzdelanie bolo prístupné čo najširšiemu spektru ľudí. Napísal mnoho poučných kníh, Jeho hlavným teologickým dielom sú Tri knihy myšlienok. Po celý život pestoval dobročinnosť, ktorú ešte vystupňoval pred smrťou. Vtedy rozdal všetko, čo mal. Potom si žiadal robiť verejné pokánie podľa vizigótskeho obradu. Na Veľkonočnú nedeľu 31. marca 636 ho preniesli do kostola sv. Vincenta mučeníka. Spreádzali ho jemu podriadení biskupi, duchovenstvo i ľud. Jeden z biskupov ho v kostole obliekol do kajúceho rúcha a iný mu zasa posypal hlavu popolom. Vtedy arcibiskup verejne vyznal svoje

poklesky, prejavil nad nimi hlbokú ľútosť a prosil prítomných o modlitby a odpustenie. Potom prijal Eucharistiu pod oboma spôsobmi. Napokon sa rozlúčil bozkom pokoja so všetkými okolostojacimi. Nato ho zanesli naspäť do cely, kde zomrel o štyri dni - vo štvrtok 4. apríla. Svätého arcibiskupa pochovali najprv v Seville. Roku 1063 preniesli jeho telesné pozostatky do mesta León v severnom Španielsku. Odtedy sa veľmi rozšírila jeho úcta medzi španielskym ľudom, ktorý ho uctieval ako národného svätca a divotvorcu. Predtým bol sv. Izidor Sevillský známy viac duchovenstvu, ktoré si v ňom ctilo vzorného duchovného pastiera a cirkevného učiteľa. Úradne mu titul cirkevného učiteľa priznal pápež Innocent XIII. roku 1722. Za svätého bol vyhlásený roku 1598. Izidor je známy práve svojou učenosťou a starostlivosťou o to, aby sa čo najviac vzdelania a informácií dostalo všetkým ľuďom. Práve preto je patrónom informačných prostriedkov – masmédií a internetu.

Elena

JEŽIŠU DÔVERUJEM V TEBA....

Tak často dnes používaná veta. Veta? Nie, to nie je veta. Je to najhlbšie vyznanie dôvery a lásky človeka, jeho úplné odovzdanie sa do Božích rúk, ponorenie sa do mora nekonečného milosrdenstva, ktorým nás Pán zaplavuje. A neodmietne nikoho, kto k Nemu v pokore príde. Lebo On sám sa túži dávať každému z nás. On z lásky k nám podstúpil smrť na kríži a Jeho srdce sa stalo prameňom Božieho milosrdenstva. Tak sa nám dáva vidieť i na obraze Božieho milosrdenstva, kde z Jeho srdca vychádzajú dva lúče: „Svetlý lúč predstavuje vodu, ktorá ospravedlňuje duše, červený lúč znamená krv, ktorá je životom duší. Tieto dva lúče vyšli z hĺbky môjho milosrdenstva vtedy, keď moje zomierajúce Srdce bolo kopijou prerazené na kríži“ (299), takto to vysvetlil Pán Ježiš sv. Faustíne. Taktiež jej povedal: „ Spaľujú ma plamene milosrdenstva, túžim ich vylievať na ľudské duše. Ó, akú bolesť mi spôsobuje, keď ich nechcú prijať. Povedz ubolenému ľudstvu, nech sa privinie k môjmu milosrdnému Srdcu a ja (ho) naplním pokojom (1074). Ľudstvo nenájde pokoj, kým sa s dôverou neobrátí k môjmu milosrdenstvu (300).

Pán nám ponúka naozaj veľa. Je len na nás koľko budeme čerpať z tohto prameňa. Veď kto z nás netúži po Jeho blízkosti, láske a pokoji? Dennodne môžeme čerpať z tohto prameňa, či už v kostole, doma, cestou do práce, školy – je stále pri nás. Avšak my ľudia sme často slabí a potrebujeme k tomu niečo hmotné, niečo, čo by nám toto veľké tajomstvo pripomínalo. Pán to vedel, a preto nám ponúka tento svoj obraz. Máme ho v kostole, doma ...a

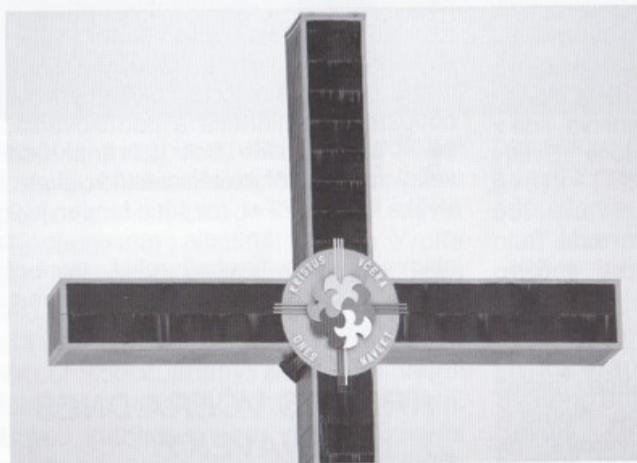
potom máme i kaplnky zasvätené Božiemu milosrdenstvu. Jedna je i na Záhorí. Je zriadená v dolnej časti Miléniového kríža – Rybky sotva 40 km od nás (nad Senicou smerom na Smrdáky). Nachádza sa na vrchu Vírovská lokalita Bočiny. Na tomto mieste sa stretávajú katastrálne územia obcí Rybky, Rohov, Smrdáky a Oreské.

Čo je to vlastne Miléniový kríž? Je to kríž, ktorý postavili obyvatelia vyššie spomenutých obcí (iniciátorkou bola obec Rybky so 400 obyvateľmi) v roku 2000 z príležitosti Veľkého jubilea R. P. 2000 na česť a slávu narodenia Ježiša Krista. Kríž ako symbol odpustenia, zmierenia a poďakovania, že v tejto lokalite boli uchránení od veľkých katastrof, ktoré sa dejú vo svete. Výška kríža je 27 m, rozpätie ramien je 9 m. V mieste kríženia ramien je z obidvoch strán farebný reliéf, symbol Jubilejného roku 2000 o priemere 2 m s nápisom

KRISTUS VČERA DNES NAVEKY

Sú na ňom vyznačené 4 svetové strany a päť rôznofarebných holubíc, ktoré symbolizujú päť svetadielov. Dolná časť kríža je rozšírená na 4 x 4 m a v tomto priestore je zriadená kaplnka. Keďže Sv. Otec v Jubilejnom roku vyzdvihol Božie milosrdenstvo a 1. nedeľu po Veľkej Noci vyhlásil za sviatok Božieho milosrdenstva, bola kaplnka z a s v ä t e n á B o ž i e m u milosrdenstvu. Tu sa každý rok prvú nedeľu po Veľkej Noci a v septembri na sviatok Povýšenia svätého kríža slávi Najsvätejšia obeta.

Počas víkendov a sviatkov býva kríž vo večerných hodinách osvetlený. Posviacka tohto kríža sa uskutočnila v ekumenickom duchu 17. septembra 2000 za účasti veriacich z celého okolia. Posvätil ho správca farnosti Rohov Vdp. Gabriel Tassari. Hoci bolo veľmi nepriaznivé počasie, zvláštnosťou je, že počas posviacky na okamih zasvietilo slnko a od severu na juh sa objavila dúha. Mnohí si ju vysvetľovali, že Boh tomuto dielu

žehná a je s nimi Súčasťou zápisu z posviacky kríža je i odkaz budúcim generáciám, ktorý bol pri posviacke prečítaný a spolu so zápisom vložený do konštrukcie kríža. Toto všetko je k nahliadnutiu na Obecnom úrade v Rybkách. My však máme milosť prečítať si ho vo Svitaní, za čo vďačíme nášmu pánovi farárovi. Odkaz znie takto:

Tretie tisícročie kresťanstva je predodvermi. Kiež by nad cirkvami tohto tisícročia vyšla zornička oznamujúca, že cirkev znova nájde plnú jednotu, a tak bude môcť uprostred bolestných napätí, ktoré vládnu vo svete, vydávať svedectvo o všetko presahujúcej Božej

láske, ktorá sa nám zjavila v Ježišovi Kristovi.

Veď život by bol bez zmyslu, keby sa nestretol s láskou, neprijal by ju za svoju a keby nemal na nej plnú účasť. Jedine v tomto rozmere nachádza svoju veľkosť, svoju hodnotu a cenu svojej ľudskosti.

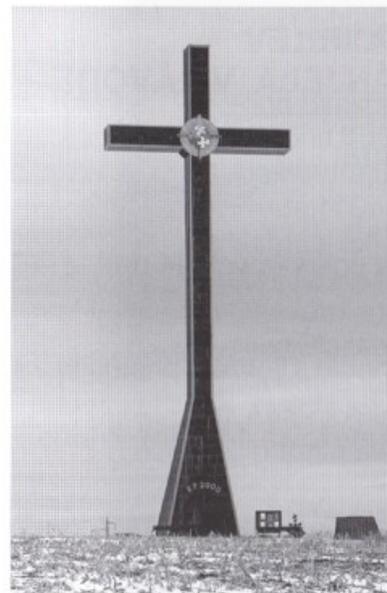
Musíme si uvedomiť, že všetci potrebujeme vnútorné obrátenie, bez neho nejestvuje kresťanský život ani teraz, ani v budúcnosti. Apoštol Pavol v liste Korinťanom píše: nech nie sú medzi vami sváři, žiarlivosť, hnevy, rozbroje, utŕhanie, klebety, vystatovanie a nepokoje. Nesúďte už jeden druhého, ale radšej hľadte, aby ste neboli bratovi na pád, alebo pohoršenie.

Modlite sa v spoločenstvách cirkvi, aby ste vzhľadom na ťažké časy, v ktorých žijeme, boli stále pripravení obhájiť sa

pred každým, kto vás vyzve odôvodniť nádej, ktorá je vo vás.

S veľkou prosbou sa obraciame práve na vás mladých. Ste to práve vy, od ktorých závisí budúcnosť, od vás závisí začiatok nového tisícročia. Nezostaňte teda nečinní, preberte zodpovednosť vo všetkých oblastiach, ktoré sú vám prístupné v súčasnom svete. Nech vám tento kríž pripomína, že tu žili vaši predkovia, ktorí si cez mnohé prenasledovania zachovali vieru v Krista, a tak splnili odkaz Sv. Cyrila a Metoda „Dedičstvo otcov zachovaj nám Pane.“

Veriaci z Rybiek

Miléniový kríž má i vlastnú kroniku, v ktorej nechýbajú podpisy osobností, ako napr. exnuncius Svätej stolice na Slovensku, Excelencia Luigi Dosenna. Medzi návštevníkmi nechýbali ani Mons. Dominik Tóth, arcibiskup Bratislavsko-trnavskej arcidiecézy Mons. Ján Sokol a veľa ďalších kňazov a rehoľníkov z celého Slovenska.

Pozoruhodný je i zápis z miestnej kroniky: V nedeľu 22. apríla 1990 preletela helikoptéra so Sv. Ocom Jánom Pavlom II. nad našim chotárom. Bola to prvá návšteva pápeža v ČSFR. Sv. Otec sa presúval z Velehradu do Šaštína. Bolo to v nedeľu popoludní a helikoptéra letela smerom od Havrana ponad (Oreský vrch) Vírovskú – Bočiny k Šaštínu. (Hovorí sa, že práve v tomto mieste Sv. Otec žehnal našej krajine)

Okolo kríža je vybudovaná oáza pokoja. Sú tu vysadené kvety, zeleň, osadené lavičky. Od kríža je vidno Branč, Bradlo, hrad Korlátok, Šaštínske zvony, pri jasnom nebi dovidieť až do

Rakúska, či Českej republiky. Nie je to však len nejaká turistická atrakcia, ani opustený kríž s kaplnkou uprostred krásnej prírody. Naopak. Je to miesto, kde sa Božie Milosrdenstvo vylieva na zem. Miesto, ktoré z diaľky priťahuje každého, kto ide okolo, svojim pokojom a nevyjadriteľnou atmosférou. Miesto, kde sa musíme spýtať každý za seba: „Ježišu som ti verný/á? Je to jedno z tých miest, kde sa nebo dotýka zeme. Načerpajte teda z tohto prameňa všetci, ktorý máte možnosť a proste aj pre tých, ktorý nemôžu, nechcú, nepoznajú, aby lúče milosrdenstva prenikli všetky srdcia a aby atmosféra i tohto miesta pretvárala naše srdcia. Sviatok Božieho milosrdenstva sa blíži. Tento rok pripadá na nedeľu 19. apríla. Chcem vás všetkých srdečne pozvať k hlbokému prežitiu tohto sviatku, ktorý umocňuje Pánovo Zmŕtvychvstanie. Naberajte plným priehŕstím milosti, ktoré plynú z Jeho Milosrdného Srdca. A ak by predsa len niekto z vás zatúžil ísť na sv. omšu ku Krížu, rada sa s vami stretnem na jej slávení o tretej hodine. Vždy keď sa tam vyberiem, poháňa ma silná túžba, na ceste späť ma sprevádza sama Láska. Nech vedie aj všetkých vás.....

Človek odtiaľ odchádza premenený Božou láskou, naplnený milosrdenstvom a hlbokým pokojom. Človek, ktorý prichádza s dôverou....JEŽIŠU, DÔVERUJEM V TEBA!

Veronika

**Srdečne pozývam všetkých záujemcov na
Cyklopút – Kríž Rybky na sviatok Božieho milosrdenstva
- 19. 04. 2009**

- odchod o 10.30 spred kostola

- cieľ: kaplnka Božieho milosrdenstva

- príchod 20.00

**- bližšie info na nástenke alebo farskej web stránke
Teším sa!**